

Műszaki hónap '87

A Magyar Elektrotechnikai Egyesület helyi nyugdíjas csoportjának tagjai hétfőn, május 11-én Budapesten, az MTESZ-székházban nyugdíjas-találkozó vesznek részt, ahol ismertetik velük a bős—nagymarosi vízlepcsőrendszert, és megtekintik az Elektrotechnikai Múzeumot. A Szervezési és Vezetési Tudományos Társaság rendezésében hétfőn délután 2 órakor a Hungarohemp Magyar Kenderipari Tröszt vitafórumán az Alsó kikötő sori támasztermükben Spöner János a termelésirányítás és a belső kooperáció kérdéseiről tart vitaditót. A Technika Házában délelőtt 11 órakor a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület kenderipari szakosztályának ankét-

ját Turáni József vezeti, a textilipar várható közgazdasági környezeti hatásairól. Mórhalmon, a művelődési házban a technika tantárgy oktatásának nyílt napján a famegmunkálás fortélyait mutatják be.

Kedden, 12-én délután 4 órakor a tanárképző főiskola műszaki tanszékén Pitrik József TIT-rendezvény keretében a környezetvédelmi modellezés néhány kérdését taglalja. Az Energiagazdálkodási Tudományos Egyesület szervezésében Szegeden, a Csongor téri szolgáltatóházban délután 2 órakor Szöcs Mihály és Sári József a csökkentett, illetve szakaszos éjszakai fűtés üzemi tapasztalatait és további ener-

giatakarékos lehetőségeit ismerteti. A Faipari Tudományos Egyesület ülésén délelőtt 11 órakor a Technika Házában Molnár Sándor és Winkler András a műszaki értelmiség népgazdasági szerepét elemzi az elsődleges faiparban és a bútóripárban.

A Közlekedéstudományi Egyesület szervezésében délután 2 órakor a MÁV-igazgatóságon Daróczy Gyula a hazai dízelmotorcsapágygyártás jelenlegi helyzetét és fejlődési irányait vázolja. A Magyar Elektrotechnikai Egyesület rendezvényén a Klauzál téri Démász-központban Zelena Ferenc és Fehér György a feszültség alatti munkavégzés feladatairól, várható továbbfejlesztéséről szól.

Kilenc után szabad a vásár?

Volt egyszer egy vizsgálat...

Az olvasó emlékeztetére bízom magam. Talán néhányuknak még felrémlik egy írásom, amely „Arnyék a kocsmájon” címmel jelent meg majd két hónapja lapunkban. Bírálтам én is még néhány, nyilatkozatot is vállalt a szegedi vendéglátás torzulásait, a szolgáltatás egyre silányabb színvonalát, a mind magasabbra kapaszkodó árakat. S feltettem néhány kérdést — hasonló ügyekben. Nos, válasz nem érkezett. De, nálam mélyebb fájdalommal panaszkodtam be néhány „kocsmagazda” a hatóságok egy jól ismert szövegével: „A leírta nem jellemzők.” Én ma is állítom — igenis jellemzők, legfeljebb néhány látványos kivétel, gyengébb, erősebb próbálkozás szegi meg a szabályt. No, de kit érdekel egy újságíró véleménye — csapathatja le bárki máris lapunkat. Most öket kérem arra, ne hagyják abba az olvasást, mert... mert jártam egy tanácskozáson, amelyre annyi vendéglátással foglalkozó szakembert hívott meg a kereskedelmi felügyelőség, hogy alig fértünk el a megveit tanács erre a célra kijelölt tanácsstermben. **Bánati Antal**, a felügyelőség vezetője egy vizsgálat eredményéről tartott tájékoztatót. Egy vizsgálatról, amely 1987. január 16-án kezdődött, március elején fejeződött be, és amely szervezésénél arra törekedtek, hogy „átfogó képet kapjunk a valóságos helyzetről”. Fügvelem, ez fontos! Nos, miután elmondta, hogyan tartották (vagy nem tartották) be kereskedelmi egységeink a január elsején életbe léptetett szigorúbb szeszforgalmazási rendelkezéseket, arról szólt, mit tapasztaltak az ellenőrök a vendéglátásban. Előjáróban csak annyit: a rendőrség akciócsoportjai segítettek az ellenőrök munkáját. Ugyebár, ez is sejtet valamit?

De menjünk tovább! Kilencvenöt egységben vizsgáldták a hol jovialis úriembernek, hol diszkóra áhítózó vagánynak öltözött ellenőrök, és kilencvenhárom felelősségrevonást kezdeményeztek. A bírság összege 300 ezer forint. Tizennyolc éven aluliak kiszolgáltatásért (ugyebár egyértelmű, hogy szeszről van szó) huszonhárom helyen fizetett a vendéglős. Az összeg változó, mint ahogy a hamis mérésekért, túlszámlázásért is eltérő bírságokat szabtak ki. Száz esetben harminckilencszer csapták be az ellenőröket. Nagy szám ez? A tanácskozáson elhangzott megfelelő az országos átlagnak. Az lehet Csak nekünk, vendégeknek nem.

Az általános megállapításokat sorolhatnám napestig, de inkább lapozunk bele

abba a példatárba, amelyben a legjellemzőbb szabálysértéseket, s persze, néhány kirívó esetet jegyeztek fel az ellenőrök. A vendéglők nevétől — akárcsak a múltkorai írásunkban — most is tekintsünk el, mivel még jogerős döntés még nem született ügyükben. Megnyugtatójukra közlöm megleszt!

Tehát: jóhírű ételbárunkban egy esti vizsgálat során „mindössze” azt állapították meg, hogy a kiszolgált üdítő áráról nem tájékoztatták a vendégeket, a martinikból hol egy, hol fél centiliter hiányzott, a pul-tos 30 deka kávét vitt be bizonylat nélkül a jövedelemérdekeltségű üzletbe, hat olyan 18 év alatti fiatalot találtak, akik sörrel öblögette a torkát, és este fél 10-kor 16 év alatti is üldögélt a padon.

Most látogassunk el egy ifjúsági klubba, ahol valószínűleg bűvészt alkalmazott eladóként a főnök. Nem is akármilyet. Hisz a szorgos legény olyan műanyag pohárba mérte az egy deci vermutot, amelybe kilenc centiliter se fért, a Fesztivál szalámmal díszített szendvicstől pedig azt is betudta adni, hogy csmege-szalámit borított, a vajra. Biggyesszünk ide egy szó szerinti idézetet is: „Az ellenőrzést 14 nappal később megismételtük, az eladó ismételtlen hitelesítetlen műanyag pohárban szolgálta ki a vermutot. Az egy deciliter ital a pohárba nem fért bele.” Tanulság: a műanyag pohár nem vész el, de nem is növekszik.

„Micsoda balek!” — legyintett kocsmágyvekben járatos ismerősöm. „Hát ezt úgy kell csinálni, hogy jéggel béleli a piát. Így megleszt a deci, meg nem is árt annyira.” Nos, ilyen le-

leményes felszolgálót is találtak az ellenőrök. Nála a hamis mérés 40 százalékos volt. Egy literből tehát akár négy decit is sikerült megszórolnia, s ha ezt beszorozzuk a II. osztályon kicsinek már aligha nevezhető árakkal. De most ne szorozzunk! A lebukás tényéből megállapítható, ez sem megoldás. Bizonyára így gondolták egy másik klub rendezői is, akik az ellenőröket és a rendőröket be sem engedték, arra hivatkozva, hogy igazolványuk oda bizony kevés. És ha mégis bejutnak? Nos, erre is van megoldás — eldugni a vendéget. Egy Szeged környéki községben három fiatalok-rút nem egyszerűséggel bezárták a konyhába az ellenőrzés elől. Rosszul tettk. Mert így az is kiderült, hogy az ételnek szánt hússokról beszerzési bizonylat pedig nincs. Ja, kérem, ha egyszer valami beindul.

Lapozom tovább a példatárát, olvasom, hogy eszméletlenségig lerészegedett fiatal aludt a padon, hogy sörös- és borosüvegekben bukdácsolva kulturálódott a nép, hogy koszos volt a rak-tár, a konyha, a söntés, hogy 15 éves gyereket találtak éjfél után a diszkóban, hogy a forgalmazott italokról semmilyen ártájkékoztatás nincs, hogy

Mondjam tovább? Inkább idézek: „Ha a rendezvények átfogó ellenőrzését valószínűsíthető volna meg, akkor a jogszabályok megsértésének ténye az ellenőrzött egységek 70 százalékát meghaladta volna.”

Ennyi. Most pedig nyissunk vitát arról, mit takar ez a panaszkodó mondat: nem jellemző. A helyes választ adók között vermutot sorsolok ki. Műanyag pohárban, s persze jéggel

Bátyi Zoltán

Virág és dísznövénytermesztő áfész

Elismerés a szőregieknek

A Szőregi Virág- és Dísznövénytermesztő Áfész hagyományosan jó megélhetést nyújt tagjainak ezen a környéken. A tagok nem panaszkodhatnak, belföldön és külföldön egyaránt keresik rőzsáikat, virághagymáikat, dísznövényeiket. Árbevételük 12 százalékkal nőtt egy év alatt, az export ennél is dinamikusabban, 37 százalékkal bővült, s megközelítette a 35 millió forintot. A dísznövények közül az értékebb fajtaik választékát növelték, a fajtafrissítés céljából behozott kelendő virághagymák a belföldi forgalmat élénkítették. A ki-

lenemillió forintot meghaladó nyereség elsősorban a külkereskedelemben a fegyelmezett szállítással és jó minőséggel elért magasabb áraknak köszönhető.

A tegnap, pénteken délután a szőregi Rádió vendéglőben megtartott ünnepségen Nagy György László elnök a kollektíva képviselőjében a Belkereskedelmi Minisztérium és a Szóvosz elnökségének Elismerő Oklevelét vehette át.

A Szóvosz elnökségének Kiváló Szövetkezeti Munkáért kitüntetését Hegyközi Katalin elnökhelyettes kapta

A gyaloghordágytól a rohamkocsiig

Százesztendő
a magyar mentésügy

Szirenahang. Egy pillanatra megáll kezünkben a szerszám, megakad az elkezdett gondolat: ijesztő, részvét, együttérzés keveredik bennünk valamiféle biztonságérzettel. Ma ő, holnap én... Bárki bajba kerülhet, jöhet tűz, történhet rosszul, baleset, de nem vagyunk egyedül. Im-már — éppen május 10-én — százesztendő a magyar mentőszolgálat.

*

Bécsben már némi múlttal is dicsekedhettek a mentők, amikor Kresz Géza 1987-ben elhatározta, hogy lapasztalataikra építve, n.egszervezi Budapesten az önkéntes mentőegyesületet. Eleinte a medikusok vállalták az állandó készenléte és a gyors segítségnyújtást, természetesen orvosi irányítással. Három esztendőbe került, míg fölépült az ország első székháza, a Markó utcában.

Az első fecskét követték a többiek, újabb és újabb helyi mentőegyesületek jöttek létre, amelyek zömmel a helybeli tűzoltó-egyesületek mentőosztályaként működtek. A mentésügy néhány jelentős mérföldkövet jelző évszám: 1902-ben állt először szolgálatba az első mentőgépkocsi, 1908-ban, az országos mentőkongresszus állást foglalt az országos mentőközpont föllállításáért. Noha a belügyminisztérium ezt akkor jóváhagyta, mégis 18 évet kellett várni a megvalósulásáig, a Vármegyék és Városok Országos Mentő Egyesületének létrehozásával. Ehhez a szervezethez tartoztak 1948 előtt a Csongrád megyei mentőállomások — a hódmezővásárhelyi, a makói, a szegedi és a szentesi is.

Büszkén vallhatjuk azonban, hogy a mentésügy kezdetei Szegeden a néhány évvel korábbi múltba nyúlnak vissza. Igaz, tragikus esemény kényszerítette ki az itt élő honpolgárokból a sietséget. Amikor a várost elöntötte a Tisza 1879 márciusában, itt szinte kő kövön nem maradt. Az eszméletlen első pillanatában a városatyák hozzáálltak a közintézmények helyreállításához, és dícsértükre legyen mondva, augusztusban, elsőként a hivatásosokból verbuválódott tűzoltóság szervezték meg. Méghozzá úgy, hogy feladataul adta a betegszállítását is. Persze akkoriban nem szirenázó rohamkocsi száguldott a sérültért: a tűzoltók gyaloghordágyakra fektették a beteget, úgy vitték az orvos színe elé. A tehetősebbek bérkocsit is igénybe vehettek. Miután a kerületi tisztiorvos elsősegélyben részesítette a rászorulókat, ellátta

minden házi ápolással kapcsolatos jótanáccsal, a kórházi kezelés ugyanis nem volt általános.

Ismét a kényszer adta meg az újabb előrelépéshez a lendületet, 1890-ben. Kitört Szegeden a kolerajárvány, s bizony a tűzoltók gyalogszerrel nem győztek elvégezni a hirtelen megszáporodott munkát. Beszerzett hát a város egy lófogatókocsit, amellyel azonban kizárólag fertőző betegeket szállítottak. Hét évvel később fertőtlenítő intézmény működött Szegeden, ahol hamarosan két újabb betegszállító kocsi lett otthonra. Itt már úgynevezett fertőtlenítő tűzoltók dolgoztak, akik a betegszállítás mellett elsősegélynyújtást is végeztek.

Faragó Ödön tisztii főorvos volt az, aki — a Budapesti Önkéntes Mentő Egyesület vezetőinek segítségével — fáradságot és akadályokat nem ismerve, végül is 1904-ben létrehozta Szegeden a mentőállomást. Gondoskodott a szakemberek megfelelő képzéséről is: két tűzoltó Budapestén végzett el egy tanfolyamot, a többieknek maga a tisztii főorvos tartott előadásokat. A mentőkocsik, a szolgálatban levő lovak és a kocsis a gazdasági udvarban, a tűzoltók pedig a lakásban várták a riasztást. Hamarosan megalakult az önkéntes tűzoltók egyesületének mentős alosztálya is: a vállalkozó orvos-tanhallgatók szakmai irányítója id. Jancsó Miklós és Vidákovics Kamill professzor volt, akik tanársegédekkel hathetes „kiképzésben” részesítették a medikusokat. Amikor 1923 januárjában hozzáálltak a munkához, 35-en álltak csatasorba, egymást váltva vállalták a nappali és az éjszakai szolgálatot is, együtt a melléjük rendelt tűzoltókkal. A mentőállomás balesetek, hirtelen rosszullétek alkalmával nyújtott segítséget és akkor, ha kórházi ápolásra szoruló beteget kellett elszállítaniuk.

A szegedi mentőszolgálat történetében jelentős évszám az 1921-es: a tűzoltóság ugyanis akkor kapott a katonaságtól négy, sebesültek szállítására alkalmas gépkocsit. Ezek voltak az első mentőautók, amelyek járták Szeged utcáit, azonnal — sajnos — nem sokáig. Érthetetlen intézkedések akkor is történtek, a katonaság ugyanis egyszer csak eladta ezeket a járműveket. A mentésügy szakemberei azonban nem nyugodtak bele ebbe a veszteségbe: a tűzoltóság autórón-csokat vásárolt a magyar királyi felszámoló hivatalból, és üzemképes állapotba

hoztak egy Opel gyártmányú kis teherautót. Igaz, eleinte igen hzatos lehetett, hiszen ponyva fedte csupán, kcsőbb azonban oldalfalait üvegezték, hátsó részét ajtóval zárták le. Ez volt hát itt Szegeden a mai mentőautók őse. Ehhez képest már minőségi ugrásnak számított 1927-ben az a teljesen új, Magosix gyártmányú, hathengeres motorral, önindítóval, kézmosóval, fűtőberendezéssel felszerelt „csodaauto”, amellyel a városi tanács ajándékozta meg a szolgálatot.

Az 1928-as esztendő megvalóságos történelmi fordulót hozott a szegedi mentősök életében: júniustól ugyanis úgy működtek, mint a Vármegyék és Városok Országos Mentő Egyesületének Szegedi Kirendeltsége. Ez az országossal azonos elvek szerinti, a Népjóléti és Munkaügyi Minisztérium erkölcsi és anyagi támogatását élvező munkálkodást jelentette. És nem kevésbé fontos: több szakmai önállóságot. A tűzoltó-főparancsnok kezében csupán adminisztratív teendők maradtak. A tűzoltók közvetítették továbbra is a telefonon át érkező bejelentéseket, ők riasztották a mentőket, ők vonultak ki tömeges balesetekhez vagy nehezen megközelíthető helyszínekre, az egészségügyi teendők ellátása azonban kizárólag orvosi feladat lett. A mentőállomás főorvosává Szlavroszky Pált nevezték ki. A Magosix gépkocsik számát négyre emelték, s a mentőszolgálat hatáskörét kiterjesztették Alsó- és Felsőtanán kívül Ó- és Újszentivánra, Kükékházára, Tápéra, Algyőre, Szőregre, Doroszkra, Sándorfalvára és Doroszmára is.

A háborús sérüléseket a mentőszolgálat is nehezen hverte ki. Eleinte roncokból próbáltak használható autókat összeszerelni, később amerikai gépkocsikat kaptak a mentők. Megyékben a hódmezővásárhelyi állomás ocsúdott föl elsőként, 1945 novemberében kelt újból életre, ezt követte a szentesi, majd 1947 tavaszán a szegedi és a makói.

Újabb szervezeti változások következtek: 1948-ban alakult meg az Országos Mentőszolgálat, amely szárnnyal alá vette az ország valamennyi mentő- és betegszállító intézményét. Az egységes szemlélet eredményeként azonos elvek alapján működő, hiányokat föl-számoló, megbízhatóan működő hálózat jött létre az országban. Állomást kapott egyebek között Csongrád és Kistelek is. Időközben elismert szakmai rangra emelkedett az oxológia, tudományos konferenciákat rendeznek e témakörből, fejlődtek a gyors életmentéshez szükséges tárgyi feltételek is.

A 100. születésnapját ünneplő magyar — és valamivel idősebb szegedi — mentésügyről szólva említettünk eseményeket, évszámokat, gépkocsikat és berendezéseket. Igazságtalanok lennénk azonban, ha nem ismernénk be: valamennyinél fontosabb szerepet játszottak a száz év történetében a tűzoltók, az orvosok, a mentőtűzoltók, a beteghordók. Azok az emberek, akik a gyaloghordágyak mellett, a zöldre festett, összetakolt autóban vagy hóféhér rohamkocsi-ban harcoltak a percekkel, harcoltak az élettel, és a hálállal, hogy a bajba jutottakon segítsenek.

Ch. A.

Búcsú Kiss Kálmántól

Szegeden született, 1903 szeptemberében. 1920-ban épület- és mulakatossegéd-ként kezd el dolgozni, ekkor lesz szervezett munkás is a nagy hagyományokkal rendelkező vasasok szakszervezetében, hűszévesen már a kommunista párt tagja. A második világháborút megelőző, forrongó időkben, építőmunkásszájra összekötője, szervezője, résztvevője. A felszabadulás után 1949-ig a petőfitelepi párház ügyes-bajos dolgait intézte, közben a Rendező Gárda parancsnoka. Propagandistaként részt vett a falujárásban. 1956-ban elsőként közölt jelentkezik a karhatalomtól, és alapító munkásor

Hosszabb ideig a Közkalkalmazottak Szakszervezete megyei és országos vezetőségében és a városi tanács apparátusában dolgozott 1954

tól közel két évtizedig mint városi tanács tag képviselte választópolgárait. Nyugdíjasévei alatt társadalmi munkásként aktívan segítette a városi Vöröskereszt, a Hazafias Népfront és pártalapszervezetének munkáját. Tartalmas életének több mint nyolc évtizedes tevékenységét számos kitüntetéssel ismerték el, így a Felszabadulási Jubileumi Emlékéremmel, a Haza Szolgálatáért, a Munkás-Paraszt Hatalomért érdeméremmel, a Szocialista Hazáért Erdemrenddel. 80. születésnapján a Munka Erdemrend arany fokozatát vehette át. Hamvasztás utáni végső búcsúztatása 1987. május 13-án délután 3 órakor a Belvárosi temető ravatalozójában lesz.

MSZMP
városi bizottsága